

Drugssterfte

Guus Cruts · Suzanne Hautvast

Darke, S., Degenhardt, L., & Mattick, R. (2007). *Mortality amongst illicit drug users. Epidemiology, causes and intervention.* Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 9780521855068, € 90,-

In de afgelopen veertig jaar is het gebruik van illegale drugs wereldwijd drastisch gestegen en daarmee ook de sterfte in verband met drugsgebruik. De toegenomen drugsgerelateerde sterfte heeft vragen opgeroepen over de klinische, ethische en psychopathologische implicaties. In hun *Mortality amongst illicit drug users* stelden Darke, Degenhardt en Mattick zich daarom ten doel om op grond van de bestaande wetenschappelijke literatuur het eerste volledige overzichtswerk te schrijven over de epidemiologie, oorzaken, prevalentie, demografie en risicofactoren van de drugsgerelateerde sterfte. De auteurs zijn respectievelijk als 'associate professor', 'senior lecturer' en 'professor/director' verbonden aan het Australische National Drug and Alcohol Research Centre van de University of New South Wales.

De negen hoofdstukken van het overzichtswerk behandelen achtereenvolgens het belang van drugsgereguleerde sterfte als apart onderwerp, de epidemiologie van drugsgebruik, sterfte onder drugsgebruikers in het algemeen, sterfte door overdosis, sterfte door drugsgereguleerde ziekten, sterfte door suïcide, sterfte door trauma's en ongelukken, preventie van drugsgereguleerde sterfte en ten slotte de conclusies die zijn te trekken uit de voorafgaande hoofdstukken.

In het eerste hoofdstuk gaan de auteurs een moeilijke discussie niet uit de weg. Voor professionals in de verslavingszorg, die zowel met hun hoofd, handen als hun hart werken, is het een vanzelfsprekende zaak dat sterfte onder drugsgebruikers moet worden voorkomen. Vanuit de 'eigen schuld, dikke bult'-doctrine zijn er echter tegenstanders die beweren dat elke drugsdode mag worden bijgeschreven onder het kopje 'opgeruimd staat netjes'. De auteurs komen met het tegenargument dat we hier veelal te maken hebben met de late gevolgen van een getraumatiseerde jeugd en dat het dus niet gaat om een zelfgekozen leefstijl. Bovendien handelt het om vermijdbare sterfte op jonge leeftijd, die een grote impact heeft op de nabestaanden, met name de familie en de kinderen van het drugsslachtoffer. Wereldwijd zijn er alleen al in het jaar 2000 in verband met drugs bijna zeven miljoen geleefde jaren dan wel productieve jaren verloren gegaan. De drugskwestie wordt daarmee niet als een geïsoleerd onderwerp behandeld, maar wordt duidelijk in een sociale context geplaatst; een brede benadering die gelukkig steeds meer ingang vindt.

Tal van preventieve maatregelen worden ingezet om drugsgereguleerde sterfte te voorkomen, maar mondiaal gezien kunnen en moeten we het beter doen, zo luidt al met al de boodschap van dit boek. Het slothoofdstuk geeft een handig overzicht van alle preventieve maatregelen die genomen kunnen worden, zoals voorlichting aan drugsgebruikers over de risicofactoren voor een dodelijke overdosis en de verspreiding van hepatitis B en C, screening op suïcidale depressie en voorlichting over de gevaren van het rijden onder invloed van drugs. En ook al is de drugsgereguleerde sterfte in ons land relatief laag, het kan geen kwaad om Nederland op dit punt nog eens kritisch tegen het licht te houden.

Guus Cruts, en, (✉)
Dr. A.A.N. Cruts (auteur eerste bijdrage) is wetenschappelijk medewerker bij het programma Drug Monitoring van het Trimbos-instituut te Utrecht. Drs. S. Hautvast is beleidsmedewerker bij Centrum Maliebaan te Utrecht. E-mail: shautvast@centrummaliebaan.nl

Voor menigeen zal het een verrassend gegeven zijn dat drugsgebruikers die suïcide willen plegen dat niet doen met een dodelijke overdosis van hun voorkeursdrug, maar eerder met medicijnen. Hier valt dus nog winst te behalen. Interessante wetenswaardigheden zijn verder dat hepatitis C zich ook verspreidt via de crackpijp, cannabis een prominente rol speelt bij dodelijke verkeersongelukken, methadon slecht samengaat met sommige medicijnen tegen AIDS terwijl buprenorphine dit probleem niet heeft en dat interferon helpt tegen hepatitis C. Maar hoe suïcide onder drugsgebruikers het beste kan worden voorkomen, dient nog wetenschappelijk te worden onderzocht. Wie alles wil weten over wat er inmiddels bekend is over de drugsgerelateerde sterfte, kan het beste dit boek lezen.

Mainline (2007). *Alles kids?* Amsterdam: Mainline (eigen beheer). € 3,- (excl. verzendkosten)

‘Ik vind het belangrijk dat Dianga niet lijdt onder mijn ziekte en mijn verleden. Ik wil dat ze een normale, zorgeloze jeugd heeft.’ Aan het woord is Saskia, die ooit dakloos was en heroïne gebruikte, en die hepatitis C heeft. Met *Alles kids* is het Mainline weer gelukt een toegankelijke en informatieve uitgave op de markt te brengen voor gebruikers.

Het rijkelijk en kleurig geïllustreerde boekje is bestemd voor moeders die drugs gebruiken. Drugsgebruikers en hun kinderen komen zelf aan het woord over kinderen, drugs en opvoeden. Het boekje geeft informatie over juridische zaken en hoe te onderhandelen met instanties. Zo wordt uitgelegd wat het ouderlijk gezag inhoudt en wanneer de Raad voor de Kinderbescherming in actie komt. Ook staan er tips in over hoe het drugsgebruik onder controle te houden valt en welke basiszorg kinderen nodig hebben. En er is een kleine rol weggelegd voor de vader.

Het boekje is een aanrader voor gebruikers en hulpverleners die het gesprek over zwangerschap en drugsgebruik moeten aangaan.

Janssen, M. (2007). *De Prozac monologen*. Amsterdam: Scriptum. ISBN 978 90 5594 532 0, € 17,95

Jaarlijks hebben ruim zevenhonderdduizend Nederlanders een depressie. In 2006 werden er in Nederland 5,8 miljoen recepten uitgeschreven voor antidepressiva; Seroxat® wordt het vaakst voorgeschreven (bijna anderhalf miljoen keer). Met deze cijfers wil journaliste Marleen Janssen duidelijk maken dat haar onderwerp een serieuze zaak is. Het onderwerp heeft haar ook persoonlijk geraakt: haar vriend leed aan depressies en een angststoornis, waardoor haar leven ook vrij plotseling veranderde. Voor *De Prozac monologen* interviewde ze tientallen mensen die, zoals ze zelf mooi omschrijft, ‘de grens tussen geluk en gekte passeerden’. Daarnaast laat ze psychiaters, farmaceuten, psychologen, medici, een taoïst en een ethica aan het woord over het gebruik van antidepressiva.

Hoewel de titel niet bijster origineel lijkt, is hij zeer treffend. Elke geïnterviewde heeft zijn eigen verhaal dat voor de niet in depressie gespecialiseerde lezer in vrijwel niets lijkt op het voorafgaande verhaal. De schrijfster heeft hierdoor weinig anders kunnen doen dan monologen optekenen. Leuk om te lezen is ook hoe verschillend er wordt gedacht over het gebruik van antidepressiva. Sommigen hebben halleluja-ervaringen en zweren nooit meer te stoppen, maar voor anderen was het een regelrechte ramp. Voor weer anderen kwam het neer op een tijdelijke oplossing, omdat zij uiteindelijk iets anders vonden dat hen op de been hield. Zoals Normaal-zanger Ben Jolink, die stelt dat zijn drie kleinkinderen beter werken dan welke pil dan ook.